

Aşağıda belirtilen sorularımın **Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Mahinur Özdemir Göktaş** tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri uyarınca yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Sezai TEMELLİ

Muş Milletvekili

Birleşmiş Milletler Engelli Hakları Sözleşmesi'ne göre; engelli bireyler herkesle aynı hak ve özgürlüklere sahiptir. Bu hak ve özgürlüklerden tam ve eşit olarak yararlanılması için alınması gereken tüm önlemler devletlerin insan hakları yükümlülüklerindendir. Sözleşme aynı engelli bireylerin eşit koşullar altında çalışma hakkına sahip olduğunu hüküm altına almaktadır. Ancak ülkemizde nüfusumuzun %12,29 engelli bireylerden oluşturduğu halde istihdamda, eşit, adil ve tam olarak katılamamaktadır.

31 Aralık 2021 tarihli TÜİK rakamlarına göre Türkiye'de 3.337.922 kadın ve 2.503.258 erkek olmak üzere 5.841.180 engelli kişi yaşamaktadır. Buna karşın çalışan engelli sayısı Temmuz 2022 verilerine göre özel ve kamuda çalışanlar olarak 140.632 işçi, 65.662 memur olmak üzere toplam 206.294 kişidir. 729.821 Engelli birey de engelli aylığı almaktadır. Çalışan ve engelli aylığı alan engellilerin toplamı 936.165 kişidir. Resmi verilere göre bile 4.905.015 engelli birey hiçbir temel yaşamsal hakka sahip değildir. Türkiye'de iş gücüne katılım oranı %53 iken engellilerin katılım oranı %22,1'dir. Bu oran kadın engellilerde %12,5 düzeyindedir.

2024 yılı bütçe görüşmeleri sırasında milletvekillerinin engelli atamalarına ilişkin Aile Ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına sorduğu soruya verilen yanıtta; kamuda istihdam edilen engelli memur sayısı 2002 yılında 5.777 iken 2023 yılında 68.108 olduğu ifade edilmiştir.

Bu bağlamda;

1. Engelli bireylerin işgücüne katılım oranları cinsiyete göre dağılımı ne şekildedir? Buna göre kamu ve özel sektör engelli çalışan oranı kaçtır?
2. Kamuda istihdam edilen engelli memur sayısının 21 yıl önceki rakamlar ile 12 kat arttığını hesaplamak yerine son beş yıl içinde kamu kurum ve kuruluşlarda engelli memur sayısı ne kadar artmıştır?
3. 2024 Bütçe teklifinde kamuda engelli istihdam edilmemesi yönündeki planlamanın gerekçeleri nelerdir?
4. 2023 yılı itibarıyla yüz binden fazla E-KPSS puanı almış bekleyen engelli mevcutken gelecek 3 yıl içerisinde kamuda planlanan engelli istihdamı kaçtır?
5. 4857 sayılı yasanın 30. maddesinde engelli çalıştırma zorunluluğu kotası özel sektörde %3 kamu iş yerlerinde ise %4'lüktür. Bu kotayı artırmayı düşünüyor musunuz? Engelli istihdam olanaklarını artırmak için herhangi bir çalışma yapıyor musunuz?
6. Ekonomik kriz, hayat pahalılığı ve yükselen enflasyona karşın engelli aylığı alan bireylerin maaşlarında herhangi bir iyileştirme yapacak mısınız? Engelli aylığı bağlama şartı olarak engelli ailesinin gelir durumu kriteri uygulamasından vazgeçilecek midir?
7. Evde ağır engelli bakımı yapan aile fertlerinin %90 dan fazlasını kadınlar oluşturmaktadır. Evde engelli bakım yükünü kadınların sırtından alacak ve kamusal bir hizmet olarak sunulması için bir projeniz var mıdır? Şayet varsa bunlar nedir?
8. Kamu ve özel sektörde engelli ebeveynlerinden kaç ücretsiz kreş hizmetinden yararlanmaktadır? Ücretsiz kreş hizmetinden yararlanan çocuklardan engelli çocuk sayısı kaçtır? Bu çocukların eğitim materyalleri engel grubuna göre hazırlanıyor mudur?
9. Türkiye'de iş gücüne katılım oranı kadın engellilerde %12,5 düzeyindedir. Engelli kadınların iş bulma süreçlerinde karşılaştıkları sorunları tespit etmek ve buna karşı önlemler almak için bakanlığınızın özel bir çalışması var mıdır? Varsa bunlar nelerdir?
10. Ülkemizde sayılarını tam olarak bilmediğimiz on binlerle ifade edilen mülteci ve göçmen engelli bireyler olduğu tahmin edilmektedir. Bunlara ilişkin bir veri toplama çalışması var mıdır? Mülteci ve göçmen engelli bireylerin istihdam ediliyor mu? Ediliyorsa özel ve kamuda cinsiyete, yaşa, engellilik durumuna göre dağılımları ne şekildedir?